

Kansainvälinen katsaus

VAPPUMIELENOSOTUKSET

Vappumielenosotukset tänä vuotena olivat Europpassa suuremmat kuin koskaan ennen. Maailmansodan puhkeamiseen saakka, joka keskeytti työväen kansainvälisen ja monissa maissa myös kansallisenkin toiminnan, mielenosottajain luku kasvoi vuosi vuodelta ja mielenosotukset tulivat valtavimmiksi. Tänä keväänä, jolloin sosialistinen järjestynyt työväestö taas ensimmäisen kerran oli tilaisuudessa viettämään kansainvälistä juhlaansa, juhlaan osanottajain luku teki suoranaisen hyppäyksen.

Yksinpä Englannin saarivaltakunnassakin, jonka järjestynyt työväestö menneinä vuosina on vain nimellisesti ylläpitänyt kansainvälistä yhteyttä, nyt ammattijärjestöt, jotka edustavat noin kuutta miljoonaa järjestynyttä työläistä, antoivat määräyksen töiden seisauttamisesta Vappuna koko päiväksi. Sanomalehtitietojen mukaan kutsua noudatti noin seitsemän miljoonaa palkkatyöläistä.

Ranskassakaan ei Vapun vietto ollut aivan yleistä ennen maailman sotaa. Toisin sosialistit suurissa kaupungeissa toimeenpanivat suuria mielenosotuksia ja joukkokokouksia ja kaivosmiehet maan pohjoisosissa toimeenpanivat tunninkestäviä mielenosotuslakkoja, mutta minkäänlaista vuorokauden kestävää töiden seisausta ei vielä saatu aikaan. Sellainen tapahtui ensimmäisen kerran vasta tänä keväänä. Ranskan vappumielenosotuksen mahtavuutta suuresti lisäsi Vappuna alkanut rautatieläisten yleislakko, jolla painostetaan hallitusta ottamaan haltuunsa rautatiet ja muut tuotannon välineet. Lakko tätä kirjoittaessa jatkuu ja uhkaa levitä toisillekin aloille. Ranskassa tapahtui Vappuna joitakin vakavia yhteentörmäyksiä poliisien ja työläisjoukkojen välillä, joissa kaksi henkilöä sai surmansa ja viisikymmentä haavottui, joista kaksi on sosialistista edustajakamarin jäsentä.

Italiassa töiden seisaus oli melko yleinen ja vappumielenosotukset valtavia. Samoin Saksassa, Sveitsissä, Hollannissa ja Skandinavian maissa. Vapunvietosta Suomessa ei ole saapunut yksityiskohtaisia tietoja. Sanomalehti uutisten mukaan tapahtui Helsingissä Vapun edellisenä torstaina yhteentörmäyksiä työläisten ja suojeluskuntien välillä ja työläisten kerrottiin vaatineen yleislakon julistamista. Mitään yksityiskohtaisempia tietoja ei ole saapunut eikä tähän saakka saapuneista Suomen lehdistä ilmene mitään erikoisyyttä, minkä tähden yleislakkoa hommattaisiin. Sellaisina syinä voisi pitää rauhan painostamista Neuvosto-Venäjän kanssa ja yleensä taistelua taantumusta vastaan.

Venäjällä vapunvietto luonnollisesti on ollut suuremμοista, vaikka tietoja siitä ei ole saapunutkaan. Onhan Vappu Neuvosto-Venäjällä virallinen juhlapäivä.

Työläiset useimmissa maissa, ennen kaikkea liittolaismaissa mielenosoitustalokoihaan painostivat todellisen rauhantilan palauttamista maailmaan ja ystävällisten suhteiden solmiamista Neuvosto-Venäjän kanssa. Jokaisessa maassa työväestö luonnollisesti painosti omia sisäpoliittisia vaatimuksiaan. Etutilalla kaikkialla — Englannissa, Ranskassa, Saksassa ja Italiassa — on tuotannon yhteiskunnallistuttaminen. Se on tullut tämän päivän polttavaksi kysymykseksi Europpassa.

Kapitalistinen tuotanto, joka Länsi-Europpassa läheni jo kehityksensä huippua, sai maailman sodassa kuolettavia haavoja. Kapitalistisen yhteiskunnan taloudelli-

set kudokset — rahatalous ennen kaikkea — joutui epäkuntoon. Vaikka kapitalistit kaikissa maissa pauhaavat työväenluokille tuotannon lisäämistä, tuotanto ei nouse. Sen pikaista toipumista on ehkäissyt Versaillesin rauha ja liittolaisten Venäjän poliittikka. Sodan jälkeenkin on ylläpidetty vissien maiden eristämistä ja nykyaikainen kapitalistinen tuotanto, joka on kehittynyt kansallisten rajojen yli kansainväliseksi, luonnollisesti kärsi siitä. Europa ei voi tulla toimeen ilman Venäjää ja Saksaa eivätkä viimeksimainitut maat ilman muuta Europaa. Europa on tuotannollinen kokonaisuus, jonka yksityiset osat tarvitsevat toinen toistaan. Liittolaismaiden taantumukselliset valtiomiehet, jotka sotilaallisia etuja ja suurvalta-asemia silmällä pitäen ryhtyivät rakentamaan rauhaa, luulivat olevansa kylin suuria muuttaakseen kehityksen voimiakin. Nyt heistä yksi toisensa perästä alkaa myönnellä, että taloudellinen kehitys on yläpuolella valtiomiestaidon ja että tuota kehitystä voidaan mestaroida vaikuttamalla siihen myönteisesti.

Nämä kolme kysymystä — rauhantilan palauttaminen (rauhansopimuksen uudistaminen), suhteiden soimiaminen Neuvosto-Venäjän kanssa ja tuotannon yhteiskunnallistuttaminen — ovat päivänkysymyksiä Europan työläisille. Ne ovat polttavia kysymyksiä — elämäkysymyksiä. Kaksi ensimmäistä niistä ovat työläisten välillisiä vaatimuksia ja kolmas on lähin päämäärä, mihin työväestö pyrkii. Työläiset käsittävät, että vaikka rauhansopimuksen korjaaminen ja taloudellisen kanssakäymisen alkaminen Neuvosto-Venäjän kanssa saataisiinkin aikaan, niin ne huojentaisivat tilannetta vain väliillisesti. Kapitalistisen tuotannon risti-riitaisuudet, jotka aiheuttavat kärsimyksiä työläisille, tekisivät itsensä sittenkin pian tunnetuksi. He käsittävät, että kapitalistiset omistussuhteet ovat tulleet tuotantoa rajoittaviksi ja siis kansojen hyvinvoinnille vastakkaisiksi.

Näistä seikoista tietoisina tai ainakin valistomaisesti niitä avistaen, Europan työväestö sankoin joukoin osoitti mieltään Vappuna, kansainvälisenä työnpäivänä. Vappu tänä vuotena oli enemmän kapitalismivastainen juhlapäivä kuin koskaan ennen.

Ja Europan maiden porvarilliset hallitukset, vaikka ne varustautuivatkin "vallankumouksen" varalta, eivät enää arvanneet hallussaan olevalla valtiovallalla lähteä murskaamaan työläisluokan mielenosotuksia. Europan porvaristo karttaa sellaista, mikä äärimmäisyyteen kiihoittaisi työväenluokan enemmistöä. Se johtuu siitä, ettei europalainen porvaristo ole enää ehdottomasti varmaa vallastaan. Sen taloudellinen voima on saanut kovan kolahduksen. Sen omistama ja luokkaetujaan silmällä pitäen johtama tuotanto ei anna kansoille leipää. Siltä johtuu valtiollisen vallankin horjuminen.

Yhdysvalloissa sitävastoin kapitalistinen järjestelmä on yhä edelleen voimakas. Työttömyyttä ei ole sanottavasti. Ellinkustannukset ovat kohonneet, mutta palkat ovat kohonneet myös. Kun ottaa huomioon, että työnsaanti on säännöllisempää kuin usein ennen, niin voipapa sanoa, että amerikalainen palkkatyöläinen on suhteellisesti paremmassa asemassa kuin normaalisina kapitalistisina aikoina. Maassa on kyllä ollut paljon lakkoja, mutta näiden lakkojen vaatimukset ovat puhtaasti taloudellisia. Työväestö, jonka asema ei ole kurjistunut (ei ainakaan siinä määrässä kuin Europan työläisten) paitsi suhteellisessa merkityksessä verrattuna amerikalaisen porvareiden elämään, ei liikehdi valtiollisten ja yhteiskunnallisten päämäärien tähden. Vain pieni murto-osa amerikalaisesta palkkatyöväestöstä on valtiollisesti hereillä.

Amerikalainen porvaristo, vaikka sen valta onkin vielä luja, kumminkin tuntee miehuusikänsä eläneensä ja vanhuuden päivien lähestyvän. Se kauhistuu kapitalistisen järjestelmän tilaa Europassa. Ja siksi se hurjalla raivolla kääntyy niitä

kansanvaltaisia laitoksia vastaan, jotka se nuoruuden päivinänsä pystytti. Se on hävittänyt perustuslailliset vapaudet ja edustuksellisen hallitusmuodon. Se on pystyttänyt urkkijajärjestelmän — inhoitavamman kuin oli tsaarivallan ohrana ennen Venäjällä. Ihan tavalliseksi on tulemassa keksityt murha- ja pommisalaliitot Vappuna. Ne antavat porvariston luokkavallalle tilaisuuden ylläpitää kovenettua suojelustilaa ja hävittää vielä jäljellä olevat rippeetkin ennen niin maineikkaasta kansanvallasta.

Mutta amerikalainen kapitalismi ei voi estää sosialismin tuloa.

INTERNATIONALE

Keskustelu Internationalekysymyksestä jatkuu edelleen maailman työväenliik. keessä. Siitä konferensista, jota Saksan itsenäiset sosialistit ryhtyivät hommaamaan Kolmannen Internationalen ja länsi-Europan vallankumouksellisten puolueiden välille, ei ole kuulunut mitään yksityiskohtaisempaa. Heti kun Ranskan sosialistipuolue Strasburgin kokouksessa viime helmikuun lopulla oli päättänyt erota Toisesta Internationalesta ja julistanut kannattavansa Saksan itsenäisten sosialistien suunnitelmaa, ilmoitti Italian sosialistipuolueen hallinto, ettei mainittu puolue ota konferenssiin osaa. Italian Sos. puolue on yhtynyt Kolmanteen Internationaleen.

Keskustelu Internationalekysymyksestä on myös temmannut Englannin työväenliikkeenkin mukaansa. Tähän asti vain pienet sosialistiset ryhmät, kuten Brittiläinen sosialistipuolue, Etelä-Walesin sosialistinen liitto, Sosialistinen työväenpuolue ja Skotlannin itsenäinen työväenpuolue ovat yhtyneet Kolmanteen Internationaleen. Näiden ryhmien jäsenmäärä nousee tuskin kymmeneen tuhanteen. Englannin itsenäinen työväenpuolue, jonka vuotuinen kokous pidettiin Glasgowissa huhtikuun alussa, päätti erota Toisesta Internationalesta, mutta jätti kolmanteen yhtymisen avoimeksi.

Syy siihen, miksi länsi-Europan maiden sosialistiset puolueet empivät yhtyä Kolmanteen Internationaleen näyttää olevan siinä vakaumuksessa, että mainittu Internationale sellaisena kuin se nyt on, ei myönnä siihen kuuville kansallisille puolueille ja järjestöille oikeutta määritellä omia menettelytapojaan. Englannin itsenäisen työväenpuolueen konferenssissa, jossa kuten kaikkien maiden jokaisessa työväenliikkeen haarassa ilmeni kolme eri suuntaa — oikeisto, keskusta ja vasemmisto — keskusta, joka kannatti Toisesta Internationalesta eroamista, mutta vastusti Kolmanteen Internationaleen suinpäin menemistä, selitti että Kolmas Internationale ajaa väkivaltaista kumousta kaikissa maissa ja vaatii eristäytymistä maan niistä työväenliikkeenhaaroista, jotka eivät ole vielä yhtyneet Kolmanteen Internationaleen — tässä tapauksessa se vaatisi itsenäisen työväenpuolueen työväenpuolueesta eroamista ja sitä he vastustavat epäviisaana.

Englantilainen työväen päivälehti, Daily Herald, jonka päätoimittaja, George Lansbury, kävi äsken Neuvosto-Venäjällä ja joka on innokas kolmannen Internationalen kannattaja, toiselta puolen väittää tällaista katsomusta vääräksi. Lenin ja Kolmas Internationale ovat halukkaat työskentelemään yhdessä minkä puolueen kanssa tahansa, joka vain tahtoo hävittää palkkajärjestelmän ja työskentelee sen lopettamiseksi "Ja he myös ovat sitä mieltä," lausuu lehti, "että taktiikka ja menettelytapakysymykset ja vieläpä tulevan sosialistisen yhteiskunnan rakennekin ovat asioita, joista jokaisen maan puolue saa itse päättää omien kokemuksiansa ja paikallisten olosuhteittensa mukaan." Eräässä toisessa kirjoituksessa lehti lau-

suu, että länsimaiset kommunistipuolueet, Brittiläinen sosialistipuolue ja Kolmannen Internationalen länsimainen toimisto ovat tulemassa leninläisemmiksi kuin Lenin itse. Tällä lehti tarkoittaa sitä, että näissä puolueissa on pääsemässä valalle ahdasmielinen lahkolaisuus.

Brittiläinen sosialistipuolue, vaikka kuuluukin Kolmanteen Internationaleen, on edelleen työväenpuolueessa pysymisen kannalla. Sen jäsenistö pitää mainittuun puolueeseen kuulumista erinomaisena keinona tehdä vallankumouksellista agitatsiota työläisluokan keskuudessa. Kolmannen Internationalen länsieurooppalaisen jaoson kokouksessa Amsterdammassa mainitun puolueen edustaja vaati puolueellensa tällaista oikeutta, mutta se kiellettiin. Itsenäinen työväenpuolue on samalla kannalla tässä kysymyksessä.

Suuressa työväenpuolueessa, jonka jäsenmäärä nousee yli kolmen miljoonan, ei internationaalekysymys ole vielä aiheuttanut suurempaa liikehtimistä. Siinäkin luonnollisesti on Kolmannen Internationalen kannattajia — ainakin Brittiläisen sosialistipuolueen jäsenet ja osa itsenäisen työväenpuolueen jäsenistä, sekä niiden lisäksi radikaaliset unionit. Ja näiden ainesten vaikutus mainitussa puolueessa on tavattoman suuri. Mutta työväenpuolueen omat johtajat ovat yhä edelleen toisen Internationalen kannalla. Työväenpuolueen sihteeri Arthur Henderson kirjoitti äsken Toisen Internationalen sihteerille, Camillo Huysmansille, valittaen sitä seikkaa, että työväestön jakaantuminen kahteen ryhmään on voimistuttanut Euroopan taantumusta. Mutta samassa kirjelmässä hän lausuu, että Englannin työväenpuolue vaikka sitä kutsuttaisiinkin konferenssiin, jonka tarkoituksena olisi ko'ota yhteen jo Kolmanteen Internationaleen kuuluvat ja Toisesta Internationalesta eronneet länsimaiset puolueet (tarkoittaa Saksan itsenäisten suunnitelmaa), niin työväenpuolue ei lähetä sinne edustajia. Käytännöllisenä syynä tähän hän lausuu sen, etteivät he voi antaa minkään erillisen Internationalen keskuudessa vallitsevan ajatussuunnan määritellä yhtymisehtoja, eikä he myöskään voi hyväksyä sitä, että joku ryhmä tai tunnustettu puolueen johtaja suljetaan pois "ennenkuin yleinen kongressi itse on määrännyt yhtymisehdot ja ne velvollisuudet, jotka Internationalen jäsenyys tuo mukanaan."

Periaatteellisia syinä Henderson mainitsee sen, ettei työväenpuolue kannata köyhälistö-diktatuuria toimintaperiaatteena, eikä myöskään halua sanakirjassaan rinnastaa diktatuurikäsitettä demokratian kanssa. "Puolue ei tahdo siksi ryhtyä sovitteluihin tämän opin kannattajien kanssa, ottaaksensa käytäntöön heidän lauseparsistonsa neuvostoista, diktaturista tai vallankumouksesta, joilla eri maissa on aivan erilainen merkitys."

Internationaalekysymys varmasti on tuleva vilkkaan keskustelun alaiseksi työväenpuolueen vuotuisessa kokouksessa, joka pidetään kesäkuulla.

Balkanin maiden sosialistiset puolueet sitävastoin yhä enemmän ja enemmän kallistuvat Kolmannen Internationalen puoleen. Viime vuoden ajalla Sofiassa pidetyssä konferenssissa Balkanin neljän valtion, Bulgarian, Rumanian, Jugo-Slavian ja Kreikan sosialistit muodostivat Balkanin kommunistisen liiton. Tällaista liittoa suunniteltiin jo vuotena 1915, mutta maailman sota keskeytti sen toiminnan. Edellämäinittu konferenssi julistuksessaan lausuu, ettei neljä ja puoli vuotta kestäneellä sodalla poistettu sotia vaan että Versaillesin rauhansopimus sisältää uusien sotien siemeniä. "Vain Balkanin sosialistinen liittotasavalta kykenee palauttamaan rauhan ja järjestyksen niemimaalle ja pelastamaan nämä valtiot perikadosta." Nämä puolueet päättivät toimia läheisessä kosketuksessa toistensa kanssa ja kokous julisti kannattavansa Kolmatta Internationalea. Kolmen maan, Bulga-

rian, Rumanian ja Jugo-Slavian puolueet ovat senjälkeen yhtyneetkin Kolmanteen Internationaleen. Kreikan sosialistipuolueen kokous pidettiin viime huhtikuun puolivälissä, mutta sen päätöksestä emme ole kuulleet mitään.

LIITTOLAISET JA NEUVOSTO-VENÄJÄ

Se liittolaisten politiikan muutos Neuvosto-Venäjää kohtaan, josta niin paljon puhuttiin viime talvena ja joita niin paljon joissakin piireissä odotettiin, ei ole tuonut vielä minkäänlaisia käytännöllisiä tuloksia. Liittolaismaiden porvarilliset vallanpitäjät, vaikka käsittävätkin, että maittensa taloudellinen toipuminen on hyvin läheisessä yhteydessä kauppasuhteiden palauttamiseen Neuvosto-Venäjän kanssa, emivät ratkaisevan askeleen ottamista. Ne pelkäävät samalla voimistuttavansa Venäjän työläisten ja talonpoikain tasavaltaa. Jokaisessa Neuvosto-Venäjän lähentelemisessäkin ne koettavat keksiä keinoja, millä antaa isku työväenvallan sydämeen. Vaikka taloudellisen painostuksen pakoittamana ollaan pakoitettuja teeskentelemään jonkunlaista lähentelemistä ja puhutaan taloudellisten suhteiden alkamisesta, toisella kädellä yhä edelleen avustetaan Neuvosto-Venäjän vihollisia, vastavallankumouksellisia.

Ainoa käytännöllinen tulos, mikä tästä politiikan muutoksesta — osittaisesta saarron poistamisesta, kuten sitä kutsutaan — on ollut, on jonkunlaisten kauppaneuvottelujen alkaminen. Jo huhtikuun alkupäivinä matkusti Venäjältä Ruotsin kautta Kööpenhaminaan Neuvosto-Venäjän kauppälähetystö, johon kuuluivat Kraanin, Nogin ja Rosovsky sekä suuri määrä eri alojen erikoistuntijoita. Kööpenhaminassa helhin yhtyi siellä oleva Venäjän hallituksen edustaja, Maxim Litvinov. Neuvottelut oli aikomus pitää Lontoossa, mutta kun suuri Englanti ei katsonut voitavansa päästää maahan Litvinovia syystä kun hän kerran sieltä karkoitettiin, niin venäläiset vaativat neuvottelujen pitämistä Kööpenhaminassa. Siellä on liittolaismaiden korkeimman neuvoston puheenjohtaja Wise, ranskalainen lähetystö, Italian osuustoimintaliiton edustajisto ja erinäisten kauppahuoneiden edustajia maailman kaikilta kulmilta.

Venäjän lähetystön jäsen, Nogin, sanomalehdille antamissaan lausunnoissa seilitää, että Venäjällä on huomattavat määrät raaka-aineita valmiina lähetettäväksi muihin maihin. Tavaran vaihto kuitenkin saadaan täyteen käyntiin vasta sitte kun Venäjän rautatiet on saatu käyttökuntoon. Yksistään viljaa hän arveli Venäjällä olevan ulosvietäväksi useita satoja miljoonia puutia, kunhan saadaan kuljetetuksi meren satamiin. Satamissa on myös suuret määrät puutavaraa valmiina uloslähetettäväksi. Pietarin satamassa on kuusi pellavalla, hampulla, harjaksilla ja kuparilla lastattua laivaa valmiina lähtemään matkaan.

Litvinov on esittänyt liittolaismaiden edustajille erikoisen huolella laaditun finanssisuunnitelman, jonka avulla liittolaismaat ja Venäjä voisivat käydä kauppaa molempia puolia tyydyttävällä tavalla.

Lähin tulevaisuus näyttää mitä käytännöllisiä tuloksia neuvottelulla saadaan aikaan. Se kuitenkin on varmaa, etteivät liittolaiset ole vieläkään luopuneet vihamsielisistä aikeistaan Neuvosto-Venäjää kohtaan — ettei niissä ole tapahtunut minkäänlaista "sydämen muutosta". Sitä voikin odottaa vain narrimainen idealisti, sillä niin kaukana ovat länsimaisten porvarillisten valtioiden ja Venäjän työväenvallan yhteiskuntaperiaatteet toisistaan. Juuri sillä hetkellä kun kauppaneuvottelujen olisi pitänyt alkaa Kööpenhaminassa, saapui Venäjän lähetystön jäsenelle, Noginille tieto, että Englannin laivasto kuljettelee Mustalla merellä Denikinin ar-

meijan jätteitä Krimille ja pommittelee punaisen armeijan haltuun joutuneita kyliä ja kaupungeita. Englannin pääministeri teeskentelee rauhaa, mutta sotavirasto jatkaa aseellista seikkailuaan.

Vain voimakas esilintyminen länsieuroopalaisen köyhälistön puolelta pakottaa nämä hallitukset tekemään todellisen rauhan. Sitä myös vaatii länsi-Europan ja Venäjän sekä koko maailman työväestön etu. Senverran Englannin politiikka kumminkin on muuttunut, että hallitus on sallinut työväenlähetystön matkustaa tulikimaan Venäjän olosuhteita.

Länsieuroopalaisten suurvaltain välitellessä Venäjän kysymyksen ratkaisua, ovat jotkut puolueettomat maat alkaneet kaupan käynnin Venäjän kanssa. Kiinan ja Neuvosto-Venäjän välillä pidettiin kauppaneuvottelut huhtikuun 24 päivänä Verkhne Udinskissa, Transbaikaliassa. Tämän neuvottelun seurauksena Kiinan ja Venäjän välinen raja on avattu ja kauppayhteys alettu näiden maiden välillä. Kiina on myös neuvotteluissa tehdyssä sopimuksessa tunnustanut Neuvosto-Venäjän oikeuden itä-Mandshurian rautatiehen, joka muodostaa osan Trans-Siperian rautatiestä. Jos Kiina olisi pidättänyt itselleen mainitun rautatien, silloin Vladivostok olisi eristynyt muusta Venäjästä. Kiina myös antoi takeet siitä, että kiinaiset joukot poistetaan mainitun rautatien varrelta.

KEHITYS NEUVOSTO-VENÄJÄLLÄ

Neuvosto-Venäjä on puna-armeijansa avulla voittanut ulkonaiset vihollisensa. Koltshakin, Denikin ja Judenitshin vastavallankumoukselliset armeijat on täydellisesti tuhottu, Viro on ollut pakolltetu tekemään rauhan ja toiset Itämeren maat neuvottelevat rauhasta. Puola on ainoa reunavaltioista, joka yhä käy sotaa Neuvosto-Venäjä vastaan. Se käy sotaa Ranskan taantumuksellisen hallituksen painostuksesta ja yhdysvaltalaisilla aseilla. Tunnettu englantilainen sotavastainen kirjailija Norman Angel lausuu Englannin Labour Leaderissä, että satojen miljoonien dollareiden arvosta aseita, ammuksia, armeijan vaatteita, rautatiekalustoa ja muonaa on kuljetettu Brestistä Danzigiin Puolan armeijalle, että Puola voisi sotia Venäjää vastaan. Puola on länsieuroopalaisen sotapolitiikan viimeinen toivo ja sen menettelystä riippuu ainakin hetkellisesti Europan rauha.

Kaukaisessa idässä, heti senjälkeen kun Koltshakin mersenaariarmeijat oli tuhottu ja koko Siperia Tyyntä merta myöten oli vapautettu vastavallankumouksellisten hirmuvallasta, nousi uusi vaara. Liittolaiset ilmoittivat poistavansa joukkonsa pois Siperiasta, koska joukkojen "sinne lähettämisen syy, tshekko-slovakien soijaaminen, oli päättynyt". Englantilaiset ja amerikalaiset joukot poistettlinkin. Japanin hallitus ilmoitti myös poistavansa joukot Venäjän alueilta, mutta niin pian kun viimeiset amerikalaiset sotilaat huhtikuun alkupäivinä olivat astuneet laivoihin Vladivostokista, valtsi japanilainen armeija mainitun kaupungin. Se tehtiin länsimaiden imperalistien tapaan "tarkoituksella palauttaa järjestys kaupungissa". Japanin hallitus "pyhästi lupaa" poistaa joukkonsa niin pian kuin tämä päämäärä on saavutettu.

Todellinen tarkoitus on toinen — vallata nämä alueet Japanille. Japani jo kerran kävi verisen sodan Venäjän kanssa näiden alueiden anastamiseksi. Japanilainen kapitalismi katselee näiden alueiden valtaamista ellinkysymyksenään. Kapitalismin kehityessä tuossa tiheään asutussa saarivaltiossa, lyhyen ajan sisällä alkaa ilmetä relativista liikkakansoitumista. Silloin Japani tarvitsee taloudellisesti takapajuisella asteella olevan harvaan asutun ja luonnon antimista rikkaan siirtomaan,

jonne liikaväestön ja liikapääoman voi lähettää. Samalla se merkitsee "japanilaisen sivistyksen" laajentumista ja Japanin suurvalta-aseman voimistumista. Tällä silmällä Japanin porvaristo katsoo Vladivostokin ja sen ympäristömaakuntien valtaamista. Jos Japani luottaa Eurojalaisten suurvaltain puolueettomuuteen tässä asiassa, se voi merkitä uutta sotaa Neuvosto-Venäjälle juuri sillä hetkellä kun se oli saamassa voiton vihollisistaan ja rauhan.

Huomattavimpana piirteenä Neuvosto-Venäjän sisäisessä taloudellisessa kehityksessä ovat n.s. työarmeijat ja siirtyminen tehdaskomiteoista yksityiseen johtoon. Viime talvena pidetty yleisvenäläinen neuvosto kongressi hyväksyi Trotskin esityksestä työarmeija aatteen. Punainen armeija, kukistettuaan taistelukentällä neuvostovallan viholliset, muutettiin työarmeijaksi, jota käytetään erinäisten suurisuuntaisten töiden tekemiseen. Miehet näissä armeijoissa ovat yhä edelleen sotilaan asemassa ja armeijakurin alaisia. Heidän on tehtävä heille määrättyjä töitä ja mentävä minne määrätään. Ammattiunionista on tämän järjestelmän mukaan tullut hallinnollisia laitoksia, jotka avustavat työpakon käytäntöpanoa muilla aloilla.

Marraskuun vallankumouksen ja Brest-Litovskyn rauhanteon jälkeen Venäjällä työläiset ottivat haltuunsa tehtaat ja valitsivat komiteoita johtamaan näitä tehtaita. Senjälkeen on näissä tehdaskomiteoissa tapahtunut pitkä kehityssarja. Kun Venäjän Korkein Talousneuvosto perustettiin, keskushallituksen valta tehtaiden johdon yli lisääntyi ja itsekkünkin tehtaan työläisten itsehallinto väheni. Tehtaiden hallinto muodostui kollegio-järjestelmäksi, jossa oli työläisillä, johtajilla ja kansantalousneuvostolla edustajia. Mutta sekään ei tuottanut tuloksia, niin hallituksen taholta yleisvenäläisessä neuvostokongressissa väitettiin. Kongressi päätti ottaa käytäntöön yhden miehen johdon tehtaisa. Trotski ja Lenin kannattivat tätä muutosta.

Äsken pidetyssä Venäjän kommunistipuolueen (bolshevikien) kokouksessa hyväksyttiin tämä muutos.

Venäjällä tapahtuva taloudellisen elämän ja hallintolaitosten kehitys tarjoaisi mitä mielenkiintoisempia opetuksia maailman työläisille juuri tässä vaiheessaan, mutta näiden opetuksien saanti on uskomattoman vaikeaa liittolaisten ylläpitämän typerän saarron johdosta. — M.

MEKSIKON KAPINA JA SEN TAUSTA

Meksikossa vallitsee jälleen kapinallinen tila. Mutta uutistiedot eivät ilmaise kenenkä kapina tämä nykyinen kapina on. Hyvin todennäköistä kumminkin on ettei se ole köyhälistöläisten kapina riistäjiä vastaan. Se voi olla paljon paremmin yhdysvaltalaisen öljykapitalistien kapina Meksikon kansallista itsenäisyyttä ja kansallisia etuja vastaan, joita Carranzan hallitus ja sen kannattajat ilmeisemmin edustavat. Kysymys on tämän hallituksen kukistamisesta. Tämä on ollut yhdysvaltalaisilla Meksikon riistäjillä menneitten vuosien aikana yksi sydämen asioista. Ja tästä on johtunut, että Yhdysvallat on useita kertoja ollut syöksymällä todelliseen sotaan Meksikoa vastaan. Vain asian peräti huonot moraaliset perusteet ovat ilmeisesti vaikuttaneet, ettei tähän räikeällä tavalla imperialistiseen sotaan vielä ole jouduttu.

Wilsonin hallituksen aikana on kahdesti tapahtunut todellinen sotilaallinen hyökkäys Meksikoon. Ensimmäistä hyökkäystä kesti seitsemän kuukauden ajan ja

toista yksitoista kuukautta. Monet asiantuntijat väittävät ja esittävät todistuksia, että kummassakin tapauksessa yhdysvaltalaisen kapitalistien asiamiehet provosoiivat meksikolaisia rosvoja ja selkkailijoita loukkaamaan Yhdysvaltoja, pakottaakseen siten hallituksen päättäviin toimenpiteisiin meksikolaisen "anarkian" lopettamiseksi.

Myöskään ei ole ollenkaan tavatonta, että yhdysvaltalainen sotalaiva asettuu meksikolaiseen satamaan milloin hyvänsä ja että yhdysvaltalaiset ilmalaivat lentelivät syvällä meksikolaisella alueella Meksikon hallituksen protesteista huolimatta ja pitämättä suurtakaan surua siitä, että noin ylimalkaan tunnustettu kansainvälinen laki ei tämmöistä vapautta myönnä.

Yhdysvallat on pitänyt vuosikausia voimassa Meksikon hallitukseenkin kohdistettua aseitten vientikieltoa, välittämättä tämän hallituksen selityksistä, että juauri tuo aseitten vientikieltoa väkensä suuresti toimintaa ammattirosvoja vastaan, jotka usein tunkeutuvat Yhdysvaltain puolelle ja aiheuttavat kahden valtion välisiä selkkauksia, jopa sotavaarankin. Tämä on sitä kummallisempaa kun meksikolaiset rosvojoukot kantavat enemmänkin Yhdysvalloista saamia aseita ja ampuatarpeita. Mitenkä rosvojoukot ja vastavallankumoukselliset saavat aseita ja sotamuonaa Yhdysvalloista, on kysymys, mihin vastaamista Yhdysvalloissa vältellään.

Mutta joitakin aikoja sitten julaistiin Yhdysvalloissa öljytuotannon harjoittajain yhdistyksen raportti, jossa lausutaan m. m. seuraavaa:

"Öljy-yhtiöt pyytävät ainoastaan kahta asiaa, nimittäin laillisten oikeuksiensa tunnustamista ja öljytuotannon palveluksessa olevan henkilökunnan suojelemista. Näitä molempia vaatimuksia kannattaa Yhdysvaltain valtiodepartementti." Ja vähän tämän jälkeen kosketellaan syytökseen, että öljy-yhtiöt rahastavat Meksikon hallitusta vastaan kapinoivia asetettuja joukkoja. Tunnustetaan: "Palaezelle on suoritettu maksua omaisuuden suojelemisesta ja hävityksen estämisestä Yhdysvaltain ja Suur-Britanian ulkomaavirastojen tietien."

Öljyruhtinaat väittävät, että Carranzan viranomaiset ja sotilaat tahtovat ryöstää öljy-yhtiöitä. He kutsuvat "ryöstämiseksi" Meksikon hallituksen yrityksiä saattaa voimaan öljytuotantoa säännösteleviä maan lakeja. Asetettujen joukkojensa avulla öljy-yhtiöt myöskin estävät hallituksen asiamiehiä kantamasta veroja. Sillä verojen kantaminen on "ryöväystä" vierasmaalaisten meksikoriistäjien mielestä.

Täten siis amerikalaiset ja muut vierasmaalaiset kapitalistit sekaantuvat Meksikon sisäisiin asioihin ja pitävät yllä voimakasta sotaprovokatsioonia. Sotaprovokatsioonissa käytetään tietysti ihan ilmeisiä valheita. Se esittää Meksikon perustuslainkin samalla tavalla kuin "piru raamatun". Perustuslaki näet säätää erinäisiä rajotuksia, joiden tarkoituksena on estää niin työvoiman kuin luonnonkin riistämistä. Perustuslaissa säädetään m. m., että vierasmaalainen, joka omistaa omaisuutta Meksikossa on omistukseensa nähden maan lakien alainen, eikä ole oikeutettu pyytämään suojelusta omalta hallitukseltaan. Tämä kohta esitetään aina meksikoriistäjien propagandassa siten, että ulkomaalaisen täytyy ruveta Meksikon alamaiseksi ja samalla luopua kansalaisoikeuksistaan omassa maassaan, jos hän omistaa omaisuutta Meksikossa.

Meksikon perustustain tämä kohta ei poikkea lainkaan m. m. Yhdysvaltain laista. Vierasmaalaisen omaisuus Yhdysvalloissa on kokonaan maan lakien alainen. Olisi mahdotonta, että Yhdysvalloissa omaisuutta omistava englantilainen pyytäisi apua ja suojaa Englannin laivastolta vastustaakseen yhdysvaltalaisen lakien voimapanoa. Amerikkalainen lainsäädäntö ja oikeudenkäyttö ei tunnusta tässä

maassa olevan omaisuuden yll millekään toiselle valtiolle pienintäkään sanavaltaa. Mutta yhdysvaltalaiset meksikoriistäjät eivät tahdo alistua Meksikon lainsäädännön ja lainkäytön alaiseksi, vaan vaativat Yhdysvaltain hallitukselta turvaa omaisuudelleen Meksikossa.

On luonnollista, että säännöllisten olosuhteitten aikaansaaminen Meksikossa on vaikeata. Amerikalaiset trustit ovat mahtavia valtoja, ei ainoastaan Meksikossa, mutta myöskin Yhdysvalloissa. Ne voivat käydä ja järjestää sotiakin ja kapinoita mielensä mukaan.

Ja että ne käsittävät asemansa erikoisena valtiona selviää siitäkin, että erinäiset yhtiöt, jotka omistavat Meksikossa öljykaivoja, kaivoksia, metsiä, rautateitä ja karjatiloja, lähettävät Pariisiin rauhankonferenssiin oman edustajistonsa. Tämän lähetystö antoi seuraavan selityksen sanomalehdille tammikuun 22 p. 1918:

”Me menemme Europaan edustamaan viittä Amerikan liikemiesryhmää, joilla on valvottavana Meksikossa omaisuusetuja. Me menemme tekemään suuren kysymyksen. Ja meillä on toivoa, että rauhankonferenssi saattaisi katsoa suotavaksi vastata siihen. Kuinka pitkälle voisi uusi hallitus lyödä laimin tai pakkoluovuttaa ulkomaalaisten asukkaitten ja ulkomaalaisten kansalaisten oikeutta maassa missä uusi hallitus perustetaan?”

Carranzan hallituksen lähettiläs esitti myöskin valtakirjansa Versaillesin konferenssille, mutta sitä ei tunnustettu, vaan sensijaan mainittiin, että Meksikoa edustaa rauhan konferenssissa De la Barra, mies joka oli aikoinaan Diazin hallituksen jäsen, ollen Carranzan hallituksen verivihollinen. J. P. Morganin liikekumpani Thomas W. Lamont, ollen yhtenä virallisena henkilönä Amerikan rauhanlähetyksessä, oli osallisena myöskin pankkiirien komiteassa, joka oli muodostettu ”suojelemaan erinäisten meksikolaisten rautatielinjojen arvopapereitten omistajia ja muita, jotka toimivat samantapaisilla aloilla Meksikon tasavallassa.”

Väitetään, että viime kesänä pitivät yhdysvaltalaiset öljykapitalistit kokouksia valtiodepartementissa Washingtonissa. Tätä seurasi erikoisemmin huomattava keinottelu meksikolaisilla arvopapereilla ja pian tämän jälkeen ilmaantui tapahtumia, joiden johdosta nousi vakava kysymys Yhdysvaltain ja Meksikon välisestä sodasta, jonka suunnitelman presidentti kumminkin löi murskaksi.

Tästä on kulunut muutamia kuukausia ja Meksikossa on taas jälleen vallankumouksellinen kapina. Nykyisen kapinan keskuksena on öljymaat. Tästä voi päätellä mitä tarkotusta nykyinen kapina palvelee.

Diazin aika Meksikossa olli öljyruhtinaitten ja muitten vieraitten rüistäjien kulta-aikaa. Ne ikävöivät sitä. Silloin ostettiin mitättömillä lahjuksilla äärettömiä öljy- ja vuoriaarteita, rikkaita maita ja metsiä y.m. — Työläiset ja talonpojat, jotka näyttivät merkkiä tyytymättömyydestään, heitettiin mätänemään maanalaisiin vankeilaluoliin tai hirtettiin puiden oksiin.

Palamista tähän aikaan tarkoittaa kauppa- ja teollisuusimperialistien sekaantumisen Meksikon asioihin. Ja ne eivät valitse liittolaisiaan. Meksikolaisissa oloissa ominaiset ryövärijoukkueetkin kelpaavat heille. Niitä voi ostaa ja lahjoa. Niiden erikoinen elintapa tekee heidät alttiiksi palvelemaan mitä tarkotusta tahansa, kunhan siitä vain on tuloja.

Siihen katsoen, että amerikalainen sanomalehdistö kertoo nykyisestä kapina-aikeesta salatulla myötätuntoisuudella, paljastaa hyvin kapinan luonteen. Sillä missä hyvänsä vieraan imperialismin riistoalueella toimii, vaikkapa vaan kansallisen itsenäisyyden kapinallisuus, puhumattakaan köyhälistöläisestä kapinallisuudesta riistoa vastaan yleensä, niin suuret sanomalehdet ja uutistoimistot raivoavat vimmatusti bolshevismin johdosta. Onhan myöskin Meksikon kansallisen kapita-

lismän edustaja, Carranzan hallitus, saanut kunnian kantaa amerikalaisessa sanomalehdistössä samaa mainetta kuin Leninin hallitus Venäjällä.

Suurten kapitalististen kansojen taloudellisen ja valtiollisen vallanpitäjät eivät siedä kansalliskapitalistisenkaan järjestelmän kehittymistä ja vaurastumista maissa mitä ne riistävät. Niin ne vaikuttavat vahingollisesti omankin sivistyksensä yleistymiseen.

Meksiko voi vielä joutua yhdysvaltalaisen riistäjäruhtinaitten vallan alaiseksi, kuten monet muut pienemmät Amerikan mantereen maat jo ovat. Mitä tahansa meksikolaisia voimia nykyisen kapinan takana on, ne ovat vain välikäsiä. Ja niitä odottaa mahdollisen voitonkin jälkeen surullinen kohtalo. Amerikan kapitalismi astuu nyt uskallaiimpana ja voimakkaimpana riistoimperialismin edustajain joukossa.

F. J. S—ä.

Ameriikkalaiset ja ulkomaalaiset

Ameriikkalaisilla ei ole mitään historian takaista muinaisuutta eikä edes vanhaa historiaa. Poikkeuksena ovat ainoastaan indiaanit, mutta heillä taas ei enää ole minkäänlaista taloudellista eikä valtiollista vaikutusvaltaa, he kun ovat valkeiden valloittajain tuhoama sukupuuttoon kuoleva rotu.

Valkoisen rodun kansat Ameriikassa ovat viimeisten kolmen sadan vuoden aikana tulleiden siirtolaisten jälkeläisiä ja siirtolaisia: suurin osa toista

sataa vuotta sitte saapuneiden siirtolajälkeläisiä, osa vasta ensimmäis. sukupolven ameriikkalaisia ja loput ulkomailla syntyneitä siirtolaisia. Ja tähän tosiasiin — että Amerikan koko kansa ovat siirtolaisia — vedotaankin hyvin usein ulkomaalaisten taholta niiden ristiriitojen selvittelemisessä, joita erittäinkin viimeaikoina on esiintynyt ulkomaalaisten ja ameriikkalaisten "etujen" ja katsantokantojen välillä. Ja ameriikkalainen kapitalismi on viime-

Jamestown vuotena 1622. Ensimmäinen englantilainen siirtola Yhdysvalloissa. Senatkuinen piirroskuva.